

PEER SCHEEPERS

NICO 'T HOOFT

12.

ARBEIDSTOELEIDING: GEBRUIK DE EXPERTISE VAN PRO EN VSO

Met vier ingrijpende decentralisaties in zicht – WMO, Participatiewet, jeugdzorg en passend onderwijs – slaan in 2014 alle betrokken organisaties in West-Friesland de handen ineen om de positie van kwetsbare jongeren op de arbeidsmarkt te verbeteren. In korte tijd wordt een regionale werkstructuur opgetuigd, waarin de scholen voor praktijkonderwijs en vso een belangrijke rol spelen. Nico 't Hooft, directeur van het samenwerkingsverband VO West-Friesland, en Peer Scheepers, beleidsmedewerker van de Stichting Leerzaam vertellen over de ontwikkelde aanpak.

Met de ophanden zijnde transities ontstond er onzekerheid over de gevolgen daarvan voor de arbeidsmarktkansen van leerlingen van het praktijkonderwijs en vso. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze kwetsbare jongeren daarvan niet de dupe worden? Die vraag leefde in brede kring: in de scholen (twee pro-scholen en een vso-school (cluster 3) van Stichting Leerzaam en cluster 4 vso-school De Spinaker), bij het samenwerkingsverband, bij de zeven gemeenten en in het Arbeidsadviesteam (AAT), het regionale netwerk voor arbeidstoeleiding. Men besloot om gezamenlijk antwoorden te zoeken op deze vraag.

VERBREIDING

Voor het samenwerkingsverband en de betreffende vier scholen stond hierbij het

volgende uitgangspunt voorop: maak in de nieuwe situatie gebruik van de expertise van de scholen op het gebied van arbeidstoeleiding. “Al vroeg zijn we in overleg gegaan met de gemeenten en andere relevante partijen”, vertelt ‘t Hooft. “Onze boodschap was: ga niet iets heel nieuws optuigen, maar gebruik de expertise die er is. Het mooie was dat dit pleidooi nadrukkelijk werd ondersteund door het project Voortijdig schoolverlaten (VSV). Ook zij wilden meedoen aan de ontwikkeling van een goede arbeidstoeleidingsstructuur voor kwetsbare jongeren. Daarmee werd niet alleen de doelgroep verbreed, maar ook het bestuurlijk overleg en de financiële mogelijkheden. Want doordat VSV ook aanhaakte, ging het om jongeren tot 27 jaar, waren er meer partijen betrokken, waaronder het Regionaal meld- en coördinatiepunt (RMC), en waren er meer middelen beschikbaar om tot een goede aanpak te komen. Er was een breed draagvlak om hiermee aan de slag te gaan.”

CENTRUM ALTERNATIEVE TRAJECTEN

En zo geschiedde. Het bestaande netwerk (AAT) is uitgebreid met de VSV-partners en voorzitter UWV is vervangen door het RMC. Vanuit dit netwerk is een structuur opgezet, het Centrum Alternatieve Trajecten, kortweg het C@T genoemd, waarin alle betrokken partijen participeren. Het C@T moet ervoor zorgen dat alle kwetsbare jongeren tot 27 jaar in beeld zijn en op een passende manier worden toegeleid naar arbeid of onderwijs.

Er zijn daartoe vijf expertgroepen gevormd, allemaal met een eigen doelgroep of taak.

De expertgroepen van het C@T:

- Arbeidstoeleiding
- Transitiecoaching
- Toeleiding Entreeopleiding
- WMO/jeugdzorg
- Wet- en regelgeving

PROMINENTE ROL VAN DE SCHOOL

“De praktijk- en vso-scholen spelen een belangrijke rol in een aantal expertgroepen”, vertelt Scheepers, die vanuit de Stichting Leerzaam een aantal expertgroepen aanstuurt.

“De scholen geven hun eigen oud-leerlingen nog altijd twee jaar nazorg, maar daarnaast zitten 15 docenten van deze scholen in de expertgroep Arbeidstoeleiding, van waaruit ze ook andere jongeren naar werk of school begeleiden. Betaald door de gemeenten voeren ze bijvoorbeeld toeleidingstrajecten uit voor het werkbedrijf WerkSaam van de zeven gemeenten. Daarnaast zet de expertgroep Transitiecoaches docenten van deze scholen in als begeleiders van (dreigende) thuiszitters, ook van andere scholen in de regio. En ook de expertgroep Toeleiding Entree maakt als het nodig is gebruik van de expertise van de scholen. De kennis en ervaring van de praktijk- en vso-scholen wordt dus heel breed benut, niet

alleen voor hun eigen oud-leerlingen, maar voor alle kwetsbare jongeren in de regio tot 27 jaar.”

PROACTIEF

Om de ambitie – alle jongeren tot 27 jaar aan het werk of op school – te realiseren, is het allereerst van belang dat alle kwetsbare jongeren in beeld zijn. Dat is op zich al een uitdaging, want uit een eerste inventarisatie blijkt dat er in de regio 263 jongeren tussen 18 en 23 jaar ‘onzichtbaar’ zijn. Zij hebben geen werk, geen uitkering en zitten niet op school. “Daar zitten de onzichtbare oud-leerlingen van de scholen nog niet eens bij”, vertelt Scheepers. “Vaak komen deze jongeren pas in beeld als het water hen tot de lippen staat, bijvoorbeeld als ze in de schuldsanering terechtkomen. Om dat soort problemen te voorkomen, willen we ze eerder in beeld hebben. Daarom is het RMC nu actief op zoek naar deze jongeren, bijvoorbeeld door ze persoonlijk te bellen. Een proactieve aanpak dus.”

Daarnaast organiseert het C@T in samenwerking met het werkbedrijf WerkSaam twee keer in de week een laagdrempelig spreekuur, waar jongeren terechtkunnen met allerlei vragen over werk, opleiding, uitkeringen of arbeidstoeleiding. Zo nodig worden deze jongeren direct aangemeld bij één van de expertgroepen, die vervolgens met hen aan de slag gaan.

BUITEN GANGBARE PADEN

Het C@T is nu bijna een schooljaar operationeel en heeft 70 toeleidingstrajecten uitgevoerd. Op dit moment is 65% van deze jongeren met succes naar een arbeids- of opleidingsplaats geleid. Hoopvolle gegevens, vinden 't Hooft en Scheepers, zeker als je bedenkt dat het al met al toch een wat avontuurlijke exercitie is. 't Hooft: “We zijn dit met z'n allen aangegaan terwijl er nog veel onzekerheden zijn over de gevolgen van de transitie, bijvoorbeeld over het wegvallen van de Wajong. Door die onzekerheden weten we niet waar we gaan uitkomen en wat er straks allemaal nog nodig blijkt te zijn. Het is dan ook echt een ontwikkeltraject. Maar nu al zien we een groot winstpunt, namelijk dat we makkelijker dan voorheen buiten de gangbare paden denken. Zo zijn we bijvoorbeeld gestart met creatieve, individuele trajecten op maat voor potentiële voortijdige schoolverlaters in het vmbo, leerlingen waarvan op school al duidelijk is dat ze het niet gaan redden.”

En er zijn meer ontwikkelingen. Zo wordt er gewerkt aan de implementatie van de methodiek ‘Boris Werkt’, waarbij jongeren binnen de kwalificatiestructuur van het mbo certificaten kunnen halen. Er wordt mogelijk op een extra locatie een spreekuur gestart, zodat meer jongeren met hun vragen dicht bij huis terechtkunnen. En ook dienen zich specifieke

doelgroepen aan die aandacht verdienen, zoals jongeren die wel een startkwalificatie hebben, maar vanwege hun beperking moeilijk aan werk komen. “Deze structuur biedt heel veel mogelijkheden”, zegt 't Hooft. “En dat is onder meer een gevolg van de samenwerking tussen praktijkonderwijs en vso.”

TIPS

- Samenwerking tussen vso en pro is een voorwaarde om dit te realiseren. Zet als samenwerkingsverbanden hierop in. Positioneer de scholen goed in het netwerk.
- Maak gebruik van de expertise van het praktijkonderwijs en het vso.
- Durf te kiezen voor intensieve regionale samenwerking, ook al weet je nog niet wat de gevolgen zullen zijn van de transitie. Wacht niet af, maar begin gewoon.

MEER INFORMATIE

Nico 't Hooft
n.thoof@swvovestfriesland.nl

Peer Scheepers
p.scheepers@leerzaam.nl